

BOODSCHAP VAN DE HEILIGE VADER FRANCISCUS VOOR DE 27STE WERELDZIEKENDAG 2019

“Voor niets hebt gij ontvangen, voor niets moet gij geven”

Geliefde broeders en zusters,

“Voor niets hebt gij ontvangen, voor niets moet gij geven” (Mat. 10, 8). Dit zijn de woorden die door Jezus werden uitgesproken, toen Hij de apostelen uitzond om het evangelie te verspreiden, om zijn Rijk zich uit te laten breiden door gebaren van belangeloze liefde.

Ter gelegenheid van de 27ste Wereldziekendag, die op 11 februari 2019 plechtig zal worden gevierd in Calcutta in India, herinnert de Kerk, Moeder van al haar kinderen en vooral van de zieke, eraan dat gebaren van belangeloze gave, zoals die van de barmhartige Samaritaan, de meest geloofwaardige weg van evangelisatie zijn. De zorg voor de zieken heeft behoefte aan professionaliteit en tederheid, aan belangeloze, directe en eenvoudige gebaren zoals een liefkozing, waardoor men de ander laat voelen dat hij “bemind” is.

Het leven is een gave van God en, zoals de heilige Paulus waarschuwt: “Wat heb je dat je niet gekregen hebt?” (1 Kor. 4, 7). Juist omdat het een gave is, mag het leven niet worden beschouwd als louter bezit of privé-eigendom, vooral met het oog op de verworvenheden van de geneeskunde en de biotechnologie, die de mens ertoe zouden kunnen brengen toe te geven aan de verleiding om de “boom van het leven” (Gen. 3, 24) te manipuleren.

In een wegwerpcultuur en een cultuur van onverschilligheid vind ik het belangrijk de gave als voorbeeld te stellen, omdat deze in staat is het individualisme en de huidige maatschappelijke versplintering het hoofd te bieden en om nieuwe banden en verschillende vormen van menselijke samenwerking tussen volken en culturen te bevorderen. De dialoog als vooronderstelling van de gave biedt mogelijkheden voor groei en menselijke ontwikkeling die in staat zijn de gevestigde manieren voor het uitoefenen van macht in de maatschappij te doorbreken. Geven is niet hetzelfde als schenken, geven kan alleen maar zo heten, als het ook een geven van zichzelf is en het niet kan worden gereduceerd tot een louter overdragen van een eigendom of een object. Het verschilt nu juist van schenken, omdat het om zelfgave gaat en het verlangen om een band te scheppen veronderstelt. Een gave is vóór alles wederzijdse erkenning, met het onontbeerlijke karakter van een relatie. In de gave ziet men Gods liefde weerspiegeld, liefde die haar hoogtepunt vindt in de menswording van zijn Zoon Jezus en in de uitstorting van de Heilige Geest.

Tegenwoordig is iedere mens arm, behoeftig en nooddruftig. Wanneer wij geboren worden, hebben wij om te leven de zorg van onze ouders nodig en in iedere fase en etappe van het leven zullen wij er nooit in slagen ons geheel te bevrijden van de behoefte aan en de hulp van anderen, we zullen er nooit in slagen ons te ontdoen van de machteloosheid die ons beperkt ten opzichte van iemand of iets. Ook dit is een toestand die ons “schepsel” zijn kenmerkt. Een eerlijke erkenning van deze waarheid nodigt ons uit om nederig te blijven en moedig de solidariteit te beoefenen als een voor het bestaan onontbeerlijke deugd.

Dit bewustzijn brengt ons tot een verantwoord en tot verantwoordelijkheid verplichtend handelen met het oog op een welzijn dat tegelijk persoonlijk en gemeenschappelijk is. Alleen wanneer de mens zich niet als een op zichzelf bestaande wereld beschouwt, maar als iemand die van nature broederlijk verbonden is met alle anderen, is een solidair maatschappelijk handelen mogelijk, dat het stempel draagt van het algemeen welzijn. Wij moeten niet bang zijn om te erkennen dat wij behoeftig zijn en niet in staat om ons zelf van alles te voorzien wat wij nodig hebben, omdat wij er alleen en op eigen kracht niet in slagen alle beperkingen te overwinnen. Laten wij voor deze erkenning niet bang zijn, omdat God zelf zich in Jezus heeft gebogen (vgl. Fil. 2, 8) en zich buigt over ons en onze armoede om ons te helpen en ons het goede te geven dat wij alleen nooit zouden kunnen krijgen.

Naar aanleiding van de plechtige viering in India wil ik met vreugde en bewondering de figuur in herinnering roepen van de heilige Moeder Teresa van Calcutta, een voorbeeld van naastenliefde, die de liefde van God voor de armen en de zieken zichtbaar heeft gemaakt. Zoals ik ter gelegenheid van haar heiligverklaring zei, “Moeder Teresa is in heel haar bestaan iemand geweest die vrijgevig de goddelijke barmhartigheid heeft uitgedeeld en zich daarbij ter beschikking stelde van allen door het opnemen en beschermen van het menselijk, ongeboren en het in de steek gelaten en weggeworpen leven. [...] Zij heeft zich gebogen over mensen die uitgeput waren, die waren achtergelaten aan de rand van de weg, door de waardigheid te erkennen die God hun had gegeven; zij heeft de machtigen van de aarde hun stem laten horen, opdat zij hun schuld ten aanzien van de misdaden [...] van de door henzelf geschapen armoede erkenden. Barmhartigheid is voor haar het “zout” geweest dat smaak gaf aan elk werk van haar, en het “licht” dat de duisternis verlichtte van allen die zelfs geen tranen meer hadden om te huilen over hun armoede en lijden. Haar zending aan de randen van de stad en van het bestaan blijft in onze dagen een welsprekend voorbeeld van hoe God de armsten onder armen nabij is” (homilie, 4 september 2016).

De heilige Moeder Teresa helpt ons begrijpen dat het enige criterium van handelen de belangeloze liefde jegens allen moet zijn, zonder onderscheid in taal, cultuur, bevolkingsgroep of godsdienst. Haar voorbeeld blijft ons leiden in het openen van horizonten van vreugde en hoop voor de mensheid die behoefte heeft aan begrip en tederheid, vooral voor wie lijden.

Menselijke belangeloosheid is het desem van het handelen van vrijwilligers die in de sociale sector en in de gezondheidszorg zo belangrijk zijn en die op een welsprekende wijze de spiritualiteit van de Barmhartige Samaritaan naleven. Ik dank en moedig alle vrijwilligersorganisaties aan die zich bezighouden met het vervoer van en hulp aan patiënten, die zorgen voor het geven van bloed, weefsels en organen.

Een bijzonder gebied waarop uw aanwezigheid de aandacht van de Kerk tot uitdrukking brengt, is dat van de bescherming van de rechten van zieken, vooral van hen die lijden aan ziektes die om een bijzondere zorg vragen, dit zonder het terrein van bewustmaking en preventie te vergeten. Uw diensten als vrijwilliger binnen de structuren van de gezondheidszorg en aan huis, die variëren van bijstand op het gebied van de zorg tot geestelijke ondersteuning, zijn van fundamenteel belang. Zeer veel zieke, eenzame, oudere personen met psychische en motorische problemen zijn daarbij gebaat. Ik spoor u aan om een teken te blijven van de aanwezigheid van de Kerk in een geseclariseerde wereld. Een vrijwilliger is een belangeloze vriend aan wie men zijn gedachten en emoties kan toevertrouwen; door te luisteren schept hij de omstandigheden waardoor de zieke in plaats van passief de zorg te ondergaan actief speler wordt in een wederzijds contact waarin hoop kan worden hersteld en openheid ontstaat voor het accepteren van behandelingen. Het vrijwilligerschap geeft waarden, gedrag en levensstijlen door met als middelpunt het zuurdeeg van het geven. En zo komt ook de vermenselijking van de zorg tot stand.

De dimensie van de belangeloosheid zou vooral katholieke instellingen van de gezondheidszorg moeten bezielen, omdat ze worden gekenmerkt door de logica van het evangelie, zowel in de meest ontwikkelde, als in de meest behoeftige streken van de wereld. De katholieke faciliteiten zijn geroepen de zin van de gave, de belangeloosheid en de solidariteit tot uitdrukking te brengen als antwoord op de logica van winst tot iedere prijs, van het geven om te krijgen, van de uitbuiting, die niet naar de persoon kijkt.

Ik spoor u allen aan om op verschillende niveaus de cultuur van de belangeloosheid en de gave te bevorderen, die onontbeerlijk is om de cultuur van winst en wegwerpen te overwinnen. De katholieke gezondheidsinstellingen moeten niet vervallen tot puur bedrijfsmatig denken, maar zouden meer de zorg voor de persoon dan voor de winst moeten garanderen. Wij weten dat gezondheid relationeel is, afhangt van interactie met anderen en vertrouwen, vriendschap en solidariteit behoeft, het een goed is dat alleen samen gedeeld "ten volle" genoten kan worden. De vreugde van de belangeloze gave is een indicator van de gezondheid van een christen.

Ik vertrouw u allen toe aan Maria, *Salus infirmorum*. Moge zij ons helpen de ontvangen gaven samen te delen in een geest van dialoog en wederzijdse acceptatie, te leven als broeders en zusters die aandacht hebben voor elkaars noden, met een edelmoedig hart weten te geven, de vreugde te leren van belangeloze dienstbaarheid. Allen verzeker ik met genegenheid van mijn nabijheid in gebed en zend ik van harte mijn apostolische zegen.

Uit het Vaticaan, 25 november 2018.

Hoogfeest van onze Heer Jezus Christus, Koning van het Heelal

Franciscus